

SÂNANDREI

Sediul consiliului local: Sânandrei nr. 516, telefon/fax 0256/383500;

Coordonate:

45°54'38" lat. N;
21°09'51" long. E;

Repere istorice:

-1230 - o așezare existentă în vatra Sânandreiului de azi este consemnată ca proprietate a Capitlului din Arad;
-1382 - apare în registrele papale de dijmă numele de **Sancto Andrea**;
-1461 - românul **Nicolae Hăgimaș** este proprietarul așezării **Zenthandras**;
-1717 - apare în documentele vremii sub denumirea de **Saint André**, cu 23 de case;
-1735 - sunt aduși coloniști italieni, iar satul Carani (**Mercydorf**) se poate considera că a fost fondat și locuit peste un deceniu exclusiv de italieni;
-1748-1749 - sunt colonizate primele familii de germani;
-1766 - la Sânandrei sunt aduși coloniști francezi;
-1772 - autoritățile așază în sat încă 42 de familii germane;
-1853 - s-a născut la Mercydorf **Josef Gabriel**, poet în dialect șvăbesc (d.1927);
-1856-1866 - este preot romano-catolic în Carani **Lorenzo Schlauch**, viitor cardinal;
-5 iulie 1928-se naște la Sânandrei **Heinrich Lay**, profesor, autor a peste 50 de lucrări, studii, broșuri despre Lugoj și Banat;
-1 februarie 1931 - s-a născut la Sânandrei tenorul **Hans Jung** (d.14.03.2010);
-1935 - satul Covaci era reședință de comună cu 908 locuitori;
-1936 - Sânandrei avea 660 de case, școală primară, grădiniță de copii, casă națională, cor bărbătesc, societate sportivă, bancă populară, moară, oficiu poștal, post de jandarmi, gară, casă de păstrare;
-11 septembrie 1939 se naște la Sânandrei campionul mondial la handbal **Sepi Jakob**;
-2002 - comuna Sânandrei avea 5 251 de locuitori;

-27.06 2009 - prima ediție a Festivalului „Dacii liberi”, dedicat memoriei strămoșilor;
22.09.2011 - prima ediție a Galei de muzică folk „Romanță de toamnă”, organizatori

Octavian Stăncioiu și Florin Macavei;

Sate componente: Sânandrei, Carani (1717, Mercydorf), Covaci (1843, Kovács);

Populația stabilă la 1 ianuarie 2010 - total:

5 974 de persoane, dintre care:
- masculină = 3 087 de persoane
- feminină = 2 887 de persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2010:
1 891

Instituții școlare: Școli generale cu clasele I-VIII: Sânandrei, Carani și Covaci; Grădinițe cu program normal: Sânandrei, Carani și Covaci;

Instituții sanitare: Cabinete medicale: Sânandrei (două) și Carani; Farmacie umană: Sânandrei; Cabinet sanitar-veterinar: Sânandrei;

Instituții culturale: Cămine culturale: Sânandrei, Covaci și Carani; Bibliotecă: Sânandrei;

Baze sportive: Sala de sport Sânandrei; Teren de fotbal: Sânandrei, Carani și Covaci;

Biserici: Biserici ortodoxe române: Sânandrei (1834), Carani (1946) și Covaci (1995); Biserică greco-catolică: Sânandrei (1811); Biserici catolice: Carani (1860) și Covaci (1902); Biserică adventistă Sânandrei (2001); Biserici pentecostale: Sânandrei și Covaci; Biserica „Buna Vestire” Sânandrei; Biserică baptistă Carani: (2000); „Sala Regatului” Carani (1995);

Ruga: Sânandrei (Sfântul Dimitrie); Carani (15 august - Sfânta Maria Mare);

Cetățeni de onoare: Hans Jung, Heinrich Lay.

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI SÂNANDREI

Demea Dorel Ioan	primar	Maer Veronica, consilier	PDL
Barna Adrian Nicolae	viceprimar	Minnich Eugen-Cristian, consilier	PDL
Capstrâmb Aurel, consilier	PSD	Minnich Iosif, consilier	PDL
Cheteles Marinel, consilier	PDL	Mindru Ioan, consilier	PSD
Dragosin Venetius-Ioan, consilier	PRR	Popa Ilie, consilier	PDL
Duma Gheorghe, consilier	PNL	Prodea Marian, consilier	PDL
Fănuț Dorin-Vasile, consilier	PSD	Șufan Ioan, consilier	PSD
Hapenciu Viorel, consilier	PNL	Zarculca Costică, consilier	PDL

SÂNANDREI

TENORUL JUNG

Unul dintre marii tenori ai Banatului, **Hans Jung** (foto, dreapta), s-a născut la 1 februarie 1931, la Sânandrei. În urma lui sunt șapte generații de șvabi, începând cu Martin Jung, cel plecat la anul 1784 din Alsacia, satul Betweiller, cu gândul de a se așeza în Banatul stăpânit de Iosif al II-lea, acolo unde germanii veniți de departe aveau mari privilegii ca și coloniști. Unul dintre feciorii lui Martin Jung s-a stabilit la Becicherecu Mic, altul la Sânandrei. Cel din urmă este strămoșul lui Hans.

Hans Jung urmează clasele primare în comuna natală. Pleacă la Timișoara, la liceul cu predare în limba germană „Banatia”. În timpul liber merge la Operă și rămâne impresionat de Mozart, mai ales de „Nunta lui Figaro”. Îi place muzica, de altfel în familia Jung din Sânandrei exista un adevărat cult pentru muzică: Jung senior a fost un clarinetist talentat, membru al fanfarei din comună și ajunsesse să cânte în orchestra ceferiștilor din Timișoara, foarte apreciată în acei ani.

Tenorul Hans Jung și basul Gheorghe Sara (Timișoara, vara anului 2008)

După cel de-a doilea război mondial, Liceul german „Banatia” se desființează. În condiții incerte, cu liceul ne-terminat, Hans Jung dă admitere la Conservatorul din Cluj. Este respins, pentru că nu avea bacalaureatul. Cum între timp se înființase Liceul de Muzică la Timișoara, compozitorul Nicolae Ursu îl îndeamnă să urmeze cursurile școlii nou înființate. Hans îl ascultă și după patru ani de liceu de muzică intră la Conservatorul din Cluj, unde va studia canto și pedagogia cântului. Susține examenul de stat cu opera „La Traviata” de Verdi. Prin concurs, este admis la Opera din Timișoara, unde debutează tot cu Mozart, în 1959, în spectacolul „Bastien și Bastienne”. A jucat la Timișoara vreme de cincisprezece ani roluri de mai mare sau de mai mică întindere, operă și operetă: Turidu, în „Cavalleria rusticana”, Tamino, în „Flautul fermecat”, Amaviva, în „Nunta lui Figaro”, Alfred, în „Liliacul”, Camille, în „Văduva veselă”. Este prezent pe mari scene din Europa: la Opera din Klagenfurt, la cea din Basel, unde are o apariție excepțională în „Trubadurul”, apoi la Opera din Bonn (Florestan, în „Fidelio” de Beethoven), la cea din Amsterdam, este ofertat de Metropolitanul newyorkez, dar va pierde stagiunea datorită refuzului securității din Timișoara de a-i acorda viza de călătorie în timp util. Obține totuși viza mult dorită și pleacă împreună cu soția în RFG. Refuză să se mai întoarcă în România, unde fusese deja condamnat în lipsă la șase ani de închisoare. Stagiunea 1977/1978 îi aduce un contract de solist și regizor la Opera din Regensburg. La 65 de ani se pensionează, dar continuă să urce pe scenă până către vârsta de 70 de ani, fiind în paralel și docent de canto la Academia de Muzică din Regensburg.

În vara anului 2008, Hans Jung a revenit în comuna natală, Sânandrei, unde, într-o atmosferă emoționantă, i-a fost acordat titlul de „Cetățean de Onoare”. La nici doi ani de la acordarea titlului, tenorul șvab din Sânandrei trece la cele veșnice, în 14 martie 2010.

PATRIMONIU:

Biserica romano-catolică din Carani a fost construită în anul 1734, în același an cu ridicarea castelului din apropiere. Aici va sluji la mijlocul secolului al XIX-lea preotul Lorenzo Schlauch (1824-1902), viitor episcop și cardinal.

SÂNANDREI

CASTELUL CONTELUI
D'ARGENTEAU

Claudius Florimund Mercy d'Argenteau, cunoscut mai ales sub numele de Conte Mercy, s-a născut la anul 1666, în Lorena, și a sfârșit din viață la 29 iunie 1734, căzut într-o bătălie în apropiere de orașul Parma, pe când era feldmareșal în armata Imperiului Habsburgic. A fost general în armata lui Eugeniu de Savoya, cel care a cucerit Banatul după ce i-a înfrânt pe otomani. Conte Mercy a devenit guvernator militar și civil al Banatului imperial. Printre construcțiile cele mai cunoscute rămase din vremea lui se numără Palatul Mercy din Timișoara, aflat pe strada Proclamația de la Timișoara nr. 7, și Castelul Mercy din satul Carani (Mercydorf), comuna Sânmăndrei (foto), construit între anii 1733 și 1734 (aflat, din păcate, în stare avansată de degradare).

SEPI JAKOB - DER WELTMEISTER

Ediția 1964 a Campionatului Mondial de handbal s-a desfășurat în Cehoslovacia. În faza preliminară, România a învins echipa U.R.S.S., apoi Norvegia și Japonia. În faza principală a turneului mondial, România a învins Danemarca (25-15) și Cehoslovacia (16-15). De aici, ajunge în finală, unde la 15 martie 1964, la Praga, România înfrânge Suedia cu scorul de 25 la 22, câștigând pentru a doua oară titlul mondial la handbal. Din lotul României campioană mondială, pe lângă Mihai Redl, Gheorghe Gruia, Virgil Hnat, Hans Moser, Cezar Nica sau Cornel Oțelea, a făcut parte și **Josef Jakob**. Sepi Jakob, un tânăr șvab din Carani-Mercydorf, născut la 11 septembrie 1939. La doar 16 ani joacă la echipa de handbal Electromotor Timișoara (1955). Apoi ajunge la Tehnometal Timișoara. La 17 ani joacă în naționala de tineret a României. Pleacă în armată și va juca la Steaua București, echipă cu care va cunoaște triumful sportiv, câștigând campionatul național de handbal în anii 1963, 1967, 1968, 1969, 1970 și 1971. Și tot cu Steaua va deveni campion european la echipe în anul 1968. În anul 1964 devine campion mondial cu naționala României, iar în anul 1967 avea să câștige medalia de bronz la Campionatul Mondial.

După anul 1971, Sepi Jakob va juca handbal la echipa vest-germană LTV Wuppertal (unde a fost și antrenor). Apoi antrenează alte echipe din Germania, așa cum au fost HTV Remscheid, RTV Remscheid, echipele din Esslingen, Scharnhausen, Neuhausen-Fildern, sfârșindu-și cariera în anul 1999 ca antrenor la la TSV Denkendorf. A jucat 48 de meciuri în echipa națională a României, pentru care a marcat 126 de goluri. În luna iunie 2009, Sepi Jakob a fost distins la București cu trofeul „Campion de Legendă”, alături de alți mari handbaliști români.

Sânmăndrei - biserica romano-catolică
„Sfântul Andrei”

P
a
t
r
i
m
o
n
i
u

Biserica ortodoxă română din
Sânmăndrei (sec. al XVIII- lea)

SÂNANDREI

FORTUNA FRAȚILOR
MACAVEI

În urmă cu puțini ani, doi frați, oameni de afaceri, **Florin și Mircea Macavei**, încep să investească în fotbal, îndrăgostiți de sportul cu balonul rotund. Vreme de cinci ani investesc în echipa lor în jur de un milion și

jumătate de euro și rezultatele nu întârzie să apară: pornită din campionatul municipal de fotbal, echipa Fortuna Covaci ajunge în

campionatul județean, apoi în Divizia D. Printr-o decizie a celor doi frați Macavei, Fotuna ia locul echipei TIM Giroc în campionatul Diviziei C. Prin efort susținut, prin investiții în jucători și infrastructură, beneficiind și de aportul entuziast ca PR al gazetarului sportiv **Octavian Stăncioiu**, Fortuna Covaci promovează începând cu sezonul 2009-2010 în Liga a II-a din campionatului României, fiind a doua echipă sătească din istoria fotbalului timișean care evoluează în liga secundă de fotbal, după Unirea Tomnatic, cea din urmă jucând în divizia secundă în sezonul 1975-1976.

JOSEF CEL BĂTRÂN
ȘI JOSEF CEL TÂNĂR

Șvabul **Josef Gabriel** a fost un autodidact. Născut la anul 1853 la Mercydorf (Carani), a urmat școala primară în sat. Nu și-a continuat studiile, viața de paore fiind una grea, așa că a rămas la Merți' ca să muncească în gospodăria familiei. Aceasta nu l-a împiedicat să învețe limba germană de unul singur, lucru care-i va permite să descopere universul cuvântului, așa că la 21 de ani va publica primele sale poezii în dialect șvăbesc. Va continua să scrie poezii până la bătrânețe (moare în anul 1927), tot așa cum și-a făcut datoria de paore în ferma părintească. Lucrarea sa cea mai cunoscută a fost „**Schwowsche Gsätzle ausm Banat**". În istoria li-

Familia poetului Josef Gabriel der Ältere

teraturii de limbă germană dialectală din Banat, poetul din Mercydorf e cunoscut drept **Josef Gabriel d. Ä.** (der Ältere, cel Bătrân), căci nepotul său purta același nume, era și el poet de limba germană, așa că a fost numit **Josef Gabriel d.J.** (der Jüngere, cel Tânăr).

FOTO DOCUMENT:

Ludovic Unger, ultimul administrator al Castelului din Mercydorf, primul președinte al CAP-ului din Carani, cu familia. Mercydorf, 1931.

Nepoata lui Ludovic Unger, **Maria (Marika) Koch**, este educatoare la Grădinița cu predare în limba germană „Nikolaus Lenau” din Timișoara, iar nepotul fostului administrator al castelului, **Josef Koch**, s-a stabilit cu familia, imediat după anul 1989, în Bavaria.

